TEKST **LÉONIE BARNIER**
FOTOGRAFIE **LÉONIE BARNIER EN WELLANTCOLLEGE LINNAEUS AMSTERDAM**

Groen onderwijs in een internationaal georiënteerde samenleving

Culturele antennes op groen

In het actieplan 'Kies Kleur in Groen' doet de AOC Raad een voorzet voor werken aan culturele diversiteit in het groene onderwijs. De belangrijkste vragen voor groene scholen: hoe bereiken we dat enorme potentieel aan allochtone leerlingen en hoe bereiden we onze leerlingen voor op een functie in een cultureel diverse samenleving?

Esther Wouters en Hilda Weges, kartrekkers van 'Kies Kleur in Groen', pleiten voor meer culturele diversiteit in het groene onderwijs

Op groene scholen huizen overwegend witte leerlingen, studenten en docenten. Vaak wonen die op het platteland. In Nederland echter, woont verreweg het grootste deel van de bevolking in de stad en een groot deel van die bevolking heeft ouders van buitenlandse komaf of is dat zelf, met of zonder kleurtje. Groene scholen vormen daarmee geen afspiegeling van de Nederlandse samenleving en dat ervaren zij veelal als problematisch.
"Niet-groene scholen zijn vaak ook wit, denk aan horecaopleidingen, maar omdat die onderdeel zijn van een grotere instelling met meer 'gekleurde' opleidingen, zien die het minder als een probleem." Aan het woord is Esther Wouters, projectmanager van de community Culturele diversiteit groen onderwijs. De AOC Raad riep deze community in het leven met als doel om scholen die willen werken aan culturele diversiteit te ondersteunen. "Wij lopen daarmee voorop ten opzichte van het overige onderwijs, waar culturele diversiteit helemaal nog niet op de agenda staat."
"Het ministerie van LNV oefende ook druk uit om 'iets te doen met die witte scholen', maar de community bestond toen al", zegt Hilda Weges, namens de AOC Raad contactpersoon met de community. "Het actieplan Kies Kleur in Groen waar we nu aan werken is een versteviging van de werkzaamheden die we al deden."

Wit-zwart nuances

In het najaar presenteert de AOC Raad dit actieplan aan het ministerie. Wat houdt het in? Wouters: "Je kunt het zien als een menukaart. Een school in Limburg, met veel Poolse werknemers in de omgeving, zoekt een andere benadering dan de school in Buitenpost waar leerlingen nauwelijks contact hebben met stedelingen. Het actieplan komt met voorstellen, waar scholen een keuze uit kunnen maken."
"Het is een complex probleem", vult Weges aan. "Het gaat er niet alleen om hoe groene scholen meer gekleurde leerlingen trekken, of om de tegenstelling wit-zwart, het gaat over een breed scala aan vraagstukken."
Bijvoorbeeld de vraag van de scholen hoe zij leerlingen kunnen voorbereiden op een pluriforme samenleving terwijl zij zelf zo uniform zijn. Of hoe scholen het enorme potentieel aan stadse en allochtone leerlingen kunnen aantrekken. Veel groene scholen kunnen deze leerlingen goed gebruiken. En ook de voedingssector en de tuinbouw staan te schreeuwen om werknemers. Daarbij internationaliseert de sector. Steeds meer leerlingen en studenten krijgen in hun toekomstige werk te maken met buitenlanders en met Nederlanders met een dubbele culturele achtergrond. Hoe zorgen we ervoor dat we een afspiegeling zijn van de regio, hoe trekken we leerlingen uit de stad, hoe bereiden we leerlingen voor op 'goed burgerschap'? Dat zijn de vragen waarop het actieplan een antwoord wil geven. Weges: "Dat is voor elke school verschillend, afhankelijk van de regio, de lokale situatie, het niveau, de opleidingen en het karakter van de school." Wouters: "Het ligt genuanceerd. Ik kan me heel goed voorstellen dat een vestiging van Clusius daarin gaat samenwerken met een vestiging van Lentiz, en niet met een andere Clusiusvestiging."

Duitse gewoontes

Grote verschillen, individuele benadering, maar er zijn ook overeenkomsten. Vmbo's hebben over het algemeen geen gebrek aan leerlingen, maar vaak wel veel leerlingen die maar één cultuur kennen: een witte plattelandscultuur. Daarbij zijn de kinderen in de leeftijd dat ze grenzen verkennen. Ze kunnen extreme standpunten verkondigen die niet ter discussie staan. 'Homo!' is een veel gehoord scheldwoord. Wouters: "Dat stimuleert niet om uit de kast te komen. Door duidelijk de grenzen aan te geven in wat er gezegd mag worden biedt een school veiligheid aan de leerlingen." Door daadwerkelijke contacten, met allochtonen, stedelingen, homoseksuelen rekken de grenzen wel op. Wouters: "In een kleine plattelandsgemeente reageren leerlingen soms scherper, in Rotterdam genuanceerder."
De vraag voor vmbo-scholen is of en waar zij grenzen willen leggen.
Op het mbo speelt deze kwestie deels ook, maar in afgezwakte vorm. Leerlingen zijn er wat ouder en soms ook wijzer. Een belangrijkere vraag voor het mbo is hoe ze leerlingen kunnen bereiken. Wouters: "Het gaat dan om werving en aansluiting bij een stedelijk imago. Dat is een lastige, lange-termijnkwestie."
Voor de leerlingen die de scholen wel bereiken komt het erop aan ze voor te bereiden op hun beroep, met alle internationale aspecten die daarbij horen. Iemand met een bloemenzaak moet ook bloemwerk kunnen maken voor een Hindoestaanse klant. De hovenier moet zich afvragen of de opkomende midden-

Culturele diversiteit in het groene onderwijs

klasse van allochtonen dezelfde tuin wil als zijn witte buren. En de tuinbouwer in Emmen of Venlo moet in zijn contacten over de grens een antenne opzetten voor Duitse gewoontes.

Wageningse botsingen

Dit aspect speelt ook op de has'en, maar dan in versterkte mate. Hbo'ers zullen, meer nog dan mbo'ers, gaan opereren in een internationale wereld. In het bedrijfsleven zullen zij contacten onderhouden over de grens en leiding geven aan internationaal samengestelde teams. En ook voor de has'en geldt: hoe kunnen ze alle groepen in de regio bereiken?

Stoas Hogeschool is binnen de has'en een verhaal apart. Zij wil docenten opleiden die zelf internationaal cultureel competent zijn en die dat over kunnen brengen op leerlingen, die met leerlingen het gesprek aan kunnen gaan over beeldvorming. Wouters: "Op dit moment biedt Stoas een of twee modules aan waarin culturele diversiteit aan de orde komt. Maar ze willen het in de hele opleiding integreren."

Aan de Wageningse universiteit tenslotte, "sterft het van de buitenlandse studenten, maar die gaan allemaal na hun studie weer weg." Wouters: "Die leven redelijk geïsoleerd van de Nederlandse studenten. Als Nederlandse en Chinese studenten voor het eerst samen in een werkgroep of in de collegezaal zitten, kan dat soms flink botsen." Het aantal Nederlandse allochtonen in Wageningen lijkt niet anders dan op aoc's en op de has'en, hoewel aantallen niet te geven zijn omdat de universiteit geen registratie bijhoudt. Ook Wageningers leren dus niet automatisch samenwerken met mensen uit andere culturen.

Gayfarmers

Maatwerk voor elke school, dat is wat het actieplan wil bieden. Wouters: "De community Culturele diversiteit groen onderwijs is een netwerk waarin scholen en organisaties kennis uitwisselen en ontwikkelen." Helicon bijvoorbeeld vertelt er over haar ervaringen met 'A classroom of difference' (zie VGO 10). Wageningse studenten doen in opdracht onderzoekjes, bijvoorbeeld naar de vraag: wat hebben allochtone ondernemers in voedsel en groen voor opleidingswensen? De Gayfarmers vertellen over de belevingswereld van homoseksuelen in de groene sector. Wouters: "Zo zullen scholen ook regionale netwerken op moeten bouwen. Met allochtone platforms, allochtone ondernemers, experts en rolmodellen. Ook zij zullen moeten onderzoeken, waar gaat het om in onze regio? Wij zullen daarin een faciliterende en bundelende rol spelen." Weges: "Maar de scholen moeten zelf het initiatief nemen." □